

Nr 169.

Av herr **Bengtson**, om utredning rörande åtgärder för åstadkommande av större söndagsfrid.

De senaste decenniernas enorma utveckling, i synnerhet på kommunikationernas och maskinteknikens områden, har samtidigt med stora fördelar i form av högre levnadsstandard och dylikt även medfört en forcerad och jäktad livsföring, som knappast ger förutsättningar för en lycklig tillvaro. Arbetstakten är genom förtjänstlockande åtgärder, t. ex. ackordsarbete och genom arbetsdrivande anordningar, högt uppdriven. Fritiden användes, utom för ordnandet av nödvändiga personliga angelägenheter, till idrott, föreningsliv och till ett hektiskt nöjesliv. I denna jäktade tillvaro borde söndagen vara ett synnerligen välkommet och nödvändigt avbrott. De många fritidsevenemangen ha dock inkräktat eller man kan säga helt uppfyllt söndagen så att den för många människor, i synnerhet för ungdomen, ingalunda blir den helg- och vilodag, som den är avsedd att vara, en utveckling som ur såväl religiösa som andra synpunkter måste anses beklaglig.

Idrotten är en folkrörelse som på allt sätt bör främjas. Det är dock icke lyckligt att tävlingar och andra idrottsevenemang förläggas till söndagarna. Idrottsintresserade ungdomar som samtidigt äro religiöst sinnade hindras härigenom att delta i tävlingar. Å andra sidan bidraga idrotts- och andra söndagevenemang till att minska besöksfrekvensen vid gudstjänster och andra religiösa sammankomster. Kyrka och idrott, som böra gå hand i hand, kunna här komma i ett konkurrensförhållande som ingalunda är önskvärt.

Den oroväckande ökning av antalet psykiskt sjuka som förekommer i vårt land är en av de mest svärbemästrade företeelserna på hälsovårdens område. Det torde inte vara möjligt att helt definiera orsakerna till de psykiska sjukdomarna, men av läkare har det ofta omvittnats, att den allmänna oron och jäktet verkar ogynnsamt på det psykiska hälsotillståndet. Den för flertalet människor relativt korta semestertiden kan icke ge tillräcklig vila och avkoppling för att återställa vad som förlorats under en forcerad verksamhet under årets övriga dagar. Det är säkerligen mera betydelsefullt att en dag i veckan, söndagen, blir en verklig vilodag, fri från jäkt och oro. I stället för en vilodag är emellertid söndagen för många mera ansträngande än övriga veckodagar. Man återkommer icke utvilad

till sin verksamhetsuppgift, utan uttröttad efter söndagens hets och jäkt. Även ur fysiska synpunkter torde det vara önskvärt att söndagen blir en verklig vilodag.

Söndagen är för flertalet människor en arbetsfri dag, som disponeras efter vars och ens gottfinnande, och det kan därför förefalla onödigt att vidtaga åtgärder för att skapa större söndagsfrid. Det torde dock vara så, att många söndagssysselsättningar skulle, om arbetstiden förkortades något, kunna förläggas till lördagarna. Enligt min mening bör det därför vara en viktig uppgift att undersöka möjligheterna att genom en arbetstidsförkortning eller en omgruppering av arbetstiden få större ledighet på lördagarna och därmed möjligheter till överflyttning av idrottsevenemang, festligheter, trav- och motorsport och dylikt till lördagen. Sådana åtgärder skulle också medföra, att personalen vid järnvägar och andra kommunikationsmedel skulle kunna få mera söndagsledighet. Inte minst resor och tävlingar för fotbolls- och idrottslag ta mycken fritid och även söndagsarbetstid i anspråk. Kunde man på samma sätt som i England förlägga idrottsevenemangen till lördagen skulle mycket vara vunnet.

Arbete på söndagar bör givetvis icke förekomma, såvida det icke är oundgängligen nödvändigt. Det torde dessutom vara önskvärt, att möjligheterna till undvikande av söndagsarbete undersökas även på andra områden. Söndagstidningarna t. ex. kunna nog vara av intresse för läsarna, men det är icke önskvärt att tidningarnas personal blir nödsakad att arbeta under lördagsnatten och att många människor sedan måste arbeta med distributionen under söndagen.

En fråga som kan diskuteras är också huruvida det är nödvändigt att ölkaféer och spritrestauranger hålla öppet på söndagarna.

Med anledning av vad som sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning om åtgärder för åstadkommande av större söndagsfrid.

Stockholm den 24 januari 1950.

Torsten Bengtson.